

Abstrakt

Práce kriticky nahlíží do benátského hudebního a německého dvorského a kočovného lidového divadla na počátku 18. století. Shrnuje dosud známá fakta včetně nejnovějších studií z oblasti benátské libretistiky a její vliv na činoherní divadlo a operu v habsburské monarchii. Na příkladě reprezentativních básníků - Apostola Zena a Pietra Pariatiho - dokumentuje zrod profesionálního libretisty vrcholného baroka včetně úspěšné kariéry na císařském dvoře ve Vídni. Jejich společné dílo *Astarto* z roku 1708 představuje klasickou *operu seria*. Zatímco v německy mluvících zemích s centrem ve Vídni převládá v aristokratických kruzích italská opera, kočovné lidové divadlo je ve znamení *hauptakcí*, které se vlivem ostatních žánrů transformují v komickou burlesku.

Spojovacím článkem těchto světů je všestranný divadelník Heinrich Rademin (1674-1731). Jako principál Hochdeutscher Komödianten procestoval střední Evropu, s J. A. Stranitzkym založil Divadlo U Korutanské brány ve Vídni a byl jeho členem, s A. J. Geißlerem získal exklusivní koncesi hrát v Praze a Kuksu, vymyslel nový žánr operní parodie, během krátké doby se zasadil o výrazný posun divadelní dramaturgie a napsal zásadní sbírku *Wiener Haupt- und Staatsaktionen* (1724-5), v níž stvořil typizovanou komickou postavu Hanswursta, integrovanou do německého prozaického překladu italských libret. Tím nejen obohatil upadající žánr *hauptakce*, ale dodal vážnému patetickému příběhu kontrastní komickou figuru, čímž zajistil žánrovou rovnováhu, lidovější charakter textu a zrušil barokní iluzi na divadle.

Jednou ze sbírek je *hauptakce Die Verfolgung auß Liebe / oder Die grausame Königin der / Tegeanten / ATALANTA*, kterou Rademin začal psát 10. 7. 1724 v Kuksu, letním sídle hraběte F. A. Sporcka, kde působil jako „Director Comicus“. Hlavním přínosem je zjištění přímé předlohy *Atalanty*, již bylo italské libreto *Astarto*. Komparativní analýza vedla k typologii Rademinova překladu včetně vyhodnocení role Hanswursta a jeho integrovaných replik v německém textu. Součástí příloh je edice *Astarta, Atalanty* a jejího prvního překladu do češtiny.